

ПЕТЪР БАРБАЛОВ ЗА „КАЗВАМ НА ДЕЦАТА И ДРУГИТЕ“: ПРИВЛИЧАТ МЕ НЕВИДИМИТЕ СВЕТОВЕ

МИРА БАДЖЕВА

Петър Барбалов е предприемач и сценарист на документални филми, маркетинг мениджър на Майсторския клас на Райна Кабаиванска в Нов български университет, с години опит в света на операта и визуалните изкуства. Този път обаче разказва историите си чрез литературата. „Казвам на децата и другите“ (изд. Локус Пъблишинг) е неговата първа книга – сборник с разкази, в които лични спомени, реални събития и измислени истории се преплитат естествено. В тях присъстват детството, музиката, красотата, пътуванията, срещите с интересни хора и любопитството към човешкия характер. Книгата носи и нещо от предишната работа на Барбалов – усет към детайла, интерес към силните личности и внимание към малките жестове, които често казват повече от големите събития. А заглавието му звучи като покана за разговор, в който няма строго определена публика: „децата“ и „другите“ можем да бъдем всички ние.

„Казвам на децата и другите“ звучи като заглавие, в което има едновременно интимност и дистанция. Кои са „децата“ и кои са „другите“? И къде сте вие самият между тях?

Заглавието на сборника повтаря заглавието на цикъла от четири разказа, включен в него. В тях другите казват на децата драматични, животоопределящи неща по един делничен, повърхностен, почти невидим начин. Децата са наясно, че другите са забъркали големи каши. Но не ги съдят. Карат напред. И аз съм в това напред.

Дебютът понякога е и закъсняло самопризнание: човек изведнъж показва на света нещо, което е носил дълго. Този първи сборник с разкази начало ли е, или по-скоро резултат от дълго натрупване?

Когато талантът го има, той се бори за реализацията си. Моят талант за писане, формиран вероятно в десетки хиляди часове четене в детството и юношеството, винаги е настоявал да му дам признание. Ето, случи се с този сборник.

Книгата ви носи усещането, че зад конкретната история често стои нещо неизказано. Какво ви интересува повече като писател – случката или онова, което остава след нея?

Писането дава усещане за свобода. Свободата да минаваш през каквито пожелаеш светове по какъвто пожелаеш начин. Разказването на очевидното е излишно. Привличат ме невидимите светове.

А защо точно разкази? Какво може да направи кратката форма, което романът не съумява?

Хубав въпрос. Благодаря на Кремена Методиева и издателство

Локус Пъблишинг за смелостта да издадат сборник с разкази на дебютант. Фразата клише сред издателите е „разказите не се купуват“. В моя случай е обратното. Купуват се. За което благодаря на читателите. Разказът е прекрасна литературна форма, която позволява експерименти с различни динамики. Хората са свикнали да се определят като константна цялост. А е точно обратното. В настоящия момент не си това, което си бил в предишния, и което ще бъдеш след малко. Разказите по своята същност съдържат същата променлива. В момента подготвям, под шапката на видео каста за култура и меценатство Cultura Vitae, който правя в Нов български университет, организирането на конкурс за кратък разказ. Така че, освен чрез собственото ми писане, работя за повишаване на влиянието на тази литературна форма и по други начини.

„Казвам на децата и другите“ ми прилича на носталгично пътуване в един свят на почти непостижима естетика. Вие самият идвате от арт среди, в които формата не е украса, а начин на мислене: опера, мода, визуална култура. Какво е красотата за вас днес?

В новелата „Боволо“ това е основната тема. Измеренията на красотата. Тяхното мечтаене. Има ли цена постижимостта им. Оставил съм я с отворен край. И я намирам за доста красива.

Как точно възприемате красотата – като утеха или като съпротива, или може би като форма на познание? Може ли красивото да бъде опасно?

Красотата има сетивна природа. Затова е непредвидима. Следователно може да бъде опасна. Първите две фрази са на проф. Богдан Богданов. Но той веднага поставяше красотата под подозрение, покрай връзката ѝ с разума и понятията. Обичаше най-вече да я идентифицира като противопоставяне на скуката.

Ако красотата е начин да се противопоставиш на разпада, на какво се опитвате да

Петър Барбалов с Райна Кабаиванска и д-р Георги Текев във видео каста Cultura Vitae на НБУ

Изкуството изтрива страховете. Свързва културите на различните епохи и така помага да приемем смъртността. Операта е особено умела в това.

се противопоставите с тази книга?

Създавам своите текстове. Това е лично, екзистенциално преживяване. После ги правя публични. Тогава те отварят врати към нови светове. Който ги разпознае като свои, е добре дошъл да стигне до хоризонта им. Или да го прескочи. Това са красиви споделени преживявания. Няма място за противопоставяне.

Кога един спомен се превръща в литература? Има ли момент, в който трябва да престанете да пазите достоверността на случилото се, за да запазите истината на разказа?

Творците имат дълбока и нюансирана чувствителност. Спомените им са по-богати. Виждат повече. И имат естествен импулс да разкажат видяното на другите. В музика, картина, сграда, текст. Истината е лично

виждане за всеки творец. Той интуитивно я въгражда в произведението си.

Има ли разказ, който ви е бил най-труден – не като писане, а като раздяла с него?

Най-трудните разкази съм ги набелязал за написване, но все още не съм.

В книгата ви има ли ваши двойници – хора, през които говорите за себе си, без да се появявате пряко?

Човек все се опитва да излезе от себе си, да позволи на друг да навлезе в него. Обикновено това не му е ясно. Но е естествено заложено в нуждата му от социалност. Като „себе си“ постоянно е обърквано със собственото тяло. Философите са ни го обяснили убедително. Едно от нещата, които ми дават най-голямо удоволствие в писането, е възможността да се превърна в някой друг. Искам или не, пъхам части от

Сборникът „Казвам на децата и другите“ е на пазара с 3 разновидности на корицата

Едно от нещата, които ми дават най-голямо удоволствие в писането, е възможността да се превърна в някой друг.

себе си в този друг. Но свободата да изграждам вариации и контрапункти е наистина голямо удоволствие.

Какво ви отблъсква повече: лошият вкус или липсата на вкус?

Игнорирам ги и двете, освен когато не са заплаха за конкретна задача.

Възможно ли е човек целенасочено да възпитава вкус? Или вкусът е нещо, което се придобива почти незабележимо – чрез среда, памет, срещи?

Културният човек е длъжен да възпитава вкус целенасочено и добронамерено. Да се бори за увеличаване на културното пространство в разнообразието на неговите проявления. Да се стреми да повлиява на останалите. Това е и причината за съществуването на видео каста в НБУ. Благодаря на д-р Георги Текев, изпълнителен директор на НБУ, за доверието.

Същевременно, личният опит, разбира се, формира вкус. Мен не са ме възпитавали на вкус към оперна музика. Но преди близо 30 години съдбата ме сприятели с Райна Кабаиванска и започнах да си изграждам личен вкус за това изкуство.

Какво сте научили за човека

от операта, която ви съпътства в живота и като страстно увлечение, и като професионално занимание? Нямам предвид като сюжет, а като поведение, жест, желание, слабост.

Човек всекидневно бяга от своята смъртност. Търси прекъсвания в постоянния ход на времето, водещо го към края. За тялото това са сънят и сексът. За духа – изкуството. То изтрива страховете. Дава време за възвишени преживявания. Свързва културите на различните епохи в общ ход на човечеството. И така помага да приемем смъртността. Операта е особено умела в това.

В операта думите никога не са сами – те имат тяло, глас, тембър, оркестър, пространство. Това променя ли начина, по който чувате собствената си проза?

Операта е най-комплексното сценично изкуство. За да има оперен спектакъл, стотици действия трябва да се синхронизират едновременно. И всичко това на живо пред очите на публиката. Затова и въздействието на оперната сцена е толкова силно. Много харесвам големите мащаби.

Има ли музика в писането ви

– не като тема, а като ритъм? Какво може да каже музиката, което езикът не може?

При едно от последните прочитания на „Боволо“ преди печат, в един момент мозъкът ми започна да го визуализира като балет. Танцувални движения, но без музика. Попитах ИИ каква музика би предложил за този случай. Извади дълъг списък, който започваше с Вивалди и Бах и завършваше със Стравински и Прокофиев. Сега остава само да обсъдя с Марта Петкова идеята. © Музиката е преди всичко емоция. При писането и четенето е друго. Различни дялове в мозъка отговарят.

Кой е по-силен разказвач – човекът, който говори, или човекът, който мълчи?

Само по себе си мълчанието предполага един-единствен разказ. Когато мълчанието върви с действие, за да се получи разказ, трябва другите да го видят и изговорят. Олга Токарчук има едно красиво разсъждение за смислите, които приписваме на събитията. Смислите създават „вълшебната тъкан“ на разказването и то става петият елемент на живеенето, заедно с въздуха, земята, водата и огъня. **Като куратор на изложби и сценарист на документални филми част от работата ви е да срещате чужди светове и да прониквате в тях. Как чуждият свят променя начина, по който виждате своя собствен?**

В световите на другите влизам със смелостта на притежател. Може би звучинахално. Но не е, защото не целя да ги променям, а да ги превърна в част от нещо по-голямо. В част от идеята за силата на културата. В невидимите светове влизам с любопитство.

Има ли разлика между Петър Барбалов, който пише, Петър Барбалов, който гледа, и Петър Барбалов, който живее? Непрекъснато се прескачат.

Какво пазите от детето в себе си – и какво категорично сте оставили на „другите“?

Ненаситен съм за всичко и всички, които обичам. Това май е съвсем детско? ☺